

Titel voorstel: Innovatief wijkgericht en integraal ondersteuningsaanbod gericht op preventie
Naam verantwoordelijke uitwerking: Hans Wesdijk

I. Beschrijf het voorstel

Te bereiken doel/ verandering

Het doel van dit voorstel is om inwoners preventiever, effectiever en efficiënter te ondersteunen in hun eigen wijk. Hiervoor gaan we wijkgerichte ondersteuningspakketten ontwikkelen die ervoor zorgen dat de noodzaak van zwaardere zorg afneemt, en de kwaliteit van leven van inwoners toeneemt.

Deze wijkgerichte ondersteuningspakketten worden specifiek afgestemd op en toegepast in zes wijken¹. Hiermee willen we een extra impuls geven aan de kansengelijkheid en positieve gezondheid van inwoners door het zorg- & welzijnsaanbod te differentiëren in de wijken op basis van de behoefte, bevolkingssamenstelling en verwachte ontwikkelingen. De te creëren ondersteuningspakketten zijn gericht op positieve gezondheid, mentaal welzijn en gezonde leefstijl, en worden nadrukkelijk ontwikkeld in samenwerking met alle relevante partners, waaronder de sociale basis. Hierbij wordt, waar nodig, domein overstijgend gewerkt.

Doelgroep

De te bereiken doelgroep zijn in beginsel alle inwoners met een ondersteuningsbehoefte.

Relevantie van deze doelstelling

Het aantal inwoners dat ondersteuning nodig heeft neemt jaarlijks toe terwijl het gemeentelijke budget hiervoor niet evenredig meegroeit. Hierdoor zijn grote tekorten ontstaan. Het is daarom essentieel dat ondersteuning preventiever, effectiever en efficiënter wordt, zodat minder mensen langdurige en dure ondersteuning nodig hebben. Door ondersteuningspakketten te ontwikkelen die zijn aangepast op de wijken en uitgaan van positieve gezondheid, willen we ervoor zorgen dat de kosten voor ondersteuning per inwoner dalen, terwijl de geleverde ondersteuning de vraag van de inwoner beter beantwoordt. Deze aanpak draag bij aan een gezond en vitaal leven van inwoners wat de kracht van de Zoetermeerse samenleving als geheel versterkt.

II. Implementatie

Huidige situatie

Tot voor kort was ondersteuning op het gebied van begeleiding en dagbesteding gefragmenteerd georganiseerd. Geïndiceerde ondersteuning was sterk gericht op 1 op 1 ondersteuning, geleverd door een professionele hulpverlener bij de client thuis. Deze ondersteuning wordt vernieuwd sinds de start van de gebiedsgerichte ondersteuning, uitgevoerd door zorg- en welzijnsaanbieder inZet sinds 1 mei jl. InZet heeft als opdracht zijn ondersteuningsaanbod gericht op Wmo en preventieve jeugdhulp op een nieuwe manier vorm te geven: waar mogelijk groepsgewijs, op locatie en flexibel, met naast ondersteuning van een professional ook inzet van vrijwilligers, ervaringsdeskundigen of lotgenoten.

¹ Buytenwegh De Leyens, Centrum (Dorp, Driemanspolder, Palenstein, Stadscentrum), Oosterheem, Rokkeveen, Meerzicht, Noordhove-Seghwaert

Bovenop de opdracht die inZet al heeft, wil de gemeente verdere innovatie van het ondersteuningsaanbod (passend binnen de kaders van wijkgericht werken en Zoetermeer 2040) in de vorm van een wijkgerichte ondersteuningspakketten op basis van de behoefte, bevolkingssamenstelling en verwachte ontwikkelingen in de wijken. Deze voorgestelde innovatie overstijgt de opdracht die inZet nu heeft, maar inZet is wel een belangrijke partner om deze verdere innovatie te helpen vormgeven.

Noodzaak innovatiefonds

Om deze innovatie vorm te geven is een methodische aanpak nodig die het huidige beleid overstijgt. Dit met als doel om de innovatie van het ondersteuningsaanbod gericht op Wmo en preventieve jeugdhulp verder vorm te geven, zodat de ondersteuning efficiënter en effectiever wordt, zodat de ondersteuning per persoon goedkoper wordt en het lukt om structureel goede ondersteuning te kunnen blijven leveren aan het groeiende aantal inwoners met een hulpvraag. Daarnaast is de innovatie van het ondersteuningsaanbod essentieel om inwoners optimaal te kunnen stimuleren zelf de regie te nemen over hun eigen leven en te participeren in de samenleving. We geloven dat dit tot meer levenskwaliteit leidt waardoor mensen beter hun potentieel kunnen bereiken, waar de Zoetermeerse samenleving als geheel ook baat bij heeft. Een voorbeeld hiervan is om een training voor sociale vaardigheden voor verschillende doelgroepen te ontwikkelen en aan te bieden, met inbreng van ervaringsdeskundigen en lotgenoten. Zodat bijvoorbeeld ook inwoners met een psychische kwetsbaarheid deel kunnen nemen aan zo'n training. Hierdoor vergroten we het collectief aanbod en hoeven inwoners minder gebruik te maken van duurdere individuele begeleiding. Door het vergroten van de sociale vaardigheden van cliënten kunnen zij makkelijker zelf regie nemen en deelnemen aan de samenleving.

Wat is er nodig

- Actieonderzoek en analyse: samen met inZet starten we met een actieonderzoek in de wijken. Er is al veel informatie over de samenstelling van de wijken, de knelpunten die er zijn en de daarmee samenhangende ondersteuningsbehoeften. Daarnaast analyseren we welke evidence based methoden alle partners al in huis hebben die passen bij de gedachtegang van positieve gezondheid. Om zo een goede kennisbasis te hebben om daaruit een integrale aanpak te ontwikkelen op basis waarvan de wijkgerichte ondersteuningspakketten worden vormgegeven. Hierbij volgen we ook de ontwikkeling van een zgn. 'factorenmodel voor alle leeftijden' (gemeente Rotterdam, in navolging van het factorenmodel jeugd).
- Ontwikkeling ondersteuningspakketten: op basis van de resultaten van het actieonderzoek ontwikkelen inZet, relevante partners, gemeente en inwoners in gezamenlijkheid de wijkgerichte ondersteuningspakketten (waar mogelijk evidence based) die gericht zijn op het bevorderen van positieve gezondheid, mentaal welzijn en een gezonde leefstijl. Het doel van het te ontwikkelen aanbod is dat inwoners zo snel mogelijk weer regie kunnen nemen over hun eigen leven. Het uitgangspunt is dat het nieuwe aanbod waar mogelijk de inzet van zwaardere hulpverlening voorkomt en collectief kan worden ingezet, in de vorm van groepsgewijze ondersteuning.
- Implementatie en uitvoering: na de ontwikkeling implementeren we de ondersteuningspakketten per wijk op basis van de uitkomsten van de analyse per wijk. InZet neemt de coördinatie in dit proces en werkt daarbij samen met wijkpartners en de sociale basis, zodat er per wijk een sterk uitvoeringsnetwerk ontstaat bestaande uit inZet, wijkpartners, gemeente en de sociale basis.
- Er kan voor worden gekozen om het voorstel 'Wijkgerichte ondersteuning' als eerste te starten in Meerzicht, mede om de samenhang met het voorstel 'Preventie in de praktijk' vanaf de start te borgen. Dit voorstel kent een bredere scope dan de Wmo en preventieve jeugdhulp en richt zich

ook op andere interventies die een preventief effect kunnen hebben. Wij zien het voorstel 'Wijkgerichte ondersteuning' dat voornamelijk de innovatie van aanbod binnen de Wmo en preventieve jeugdhulp behelst, daarom als onderdeel van de aanpak beschreven in het voorstel 'Preventie in de praktijk', en beogen een nauwe samenwerking in de uitvoering van deze twee voorstellen. De lessen die in Meerzicht worden geleerd kunnen worden gebruikt bij de implementatie van de methodiek in andere wijken.

Wie zijn er nodig

- Projectleider, beleidsmedewerkers om te analyseren, de wijkgerichte ondersteuningspakketten te ontwikkelen en medewerkers te trainen, medewerkers van inZet en evt. andere wijkpartners om het nieuwe aanbod te implementeren en uit te voeren.
- Wijkpartners zoals huisartsen (SGZ), vrijwilligersorganisaties, kerken, wijk- en buurtverenigingen, verzorgingstehuizen, politie, (O)GGZ, wijkregisseurs om mede uitvoering te geven aan de methodiek, opgaveteam Meerzicht.

Effectiviteit van de aanpak

Bij de ontwikkeling van de wijkgerichte ondersteuningspakketten wordt gebruik gemaakt van bestaande methodieken die bewezen effectief zijn (waar mogelijk evidence based).

Bestendinging van resultaten

De gemeente monitort de inhoudelijke en kostenbesparende effect van de ondersteuningspakketten.

Gaat het om incidentele middelen

Ja, er is een eenmalige investering nodig om de wijkgerichte ondersteuningspakketten te ontwikkelen en te implementeren. Daarna kan dit aanbod meerdere jaren gebruikt worden waardoor de investering zich terugverdient in de vorm van effectievere en efficiëntere ondersteuning. De baten komen indirect ten goede aan de gemeente omdat er meer inwoners met een ondersteuningsbehoefte geholpen kunnen worden voor hetzelfde geld. Zonder deze interventie zou het budget voor de ondersteuning door het stijgen van de zorgvraag niet meer toereikend zijn. Daarnaast draagt deze aanpak draag bij aan een gezond en vitaal leven van inwoners wat de kracht van de Zoetermeerse samenleving als geheel versterkt.

III. Innovatie & vernieuwing

In welke mate is het voorstel innovatief?

Er komt een op wijkniveau gedifferentieerd ondersteuningsaanbod dat uitgaat van de beginselen van positieve gezondheid in samenwerking met de relevante partners in de wijk. Dit is er nu nog niet op deze schaal en daarmee is dit een innovatief voorstel.

In welke mate is het voorstel interdisciplinair en integraal opgezet?

We ontwikkelen een methodiek die integraal kijkt naar de ondersteuningbehoefte van mensen. Hiervoor willen we naast inZet een breed scala aan partijen betrekken die actief zijn in de wijken, zoals jeugdhulp- en schuldhulpverlening en vrijwilligersorganisaties. In de uitvoering van de methodiek kan dit betekenen dat inZet een intake doet, maar slechts een kleine bijdrage levert in de ondersteuning wanneer andere partijen vanuit hun expertise de gevraagde hulp effectiever en/of efficiënter kunnen leveren. Echter, interdisciplinariteit en integraliteit mogen geen doelen op zich worden want dat kan juist weer ten koste gaan van de efficiëntie die we nastreven.

In welke mate is de rol van de gemeente van toegevoegde waarde?

De rol van de gemeente is opdrachtgever, medeontwikkelaar en mede-uitvoerder van de te ontwikkelen wijkgerichte ondersteuningspakketten.

IV. Impact

Met dit voorstel willen we een wijkgerichte ondersteuningspakketten ontwikkelen die eraan bijdragen dat:

- inwoners ondersteuning op wijkniveau krijgen die zo goed mogelijk aansluit op hun behoeften;
- de kanselijkheid tussen inwoners van de verschillende wijken wordt vergroot door differentiatie in het aanbod van inZet, gericht op de sociale structuur van de wijken en de behoeften van de bewoners;
- mensen met een hulpvraag ondersteund worden op basis van de beginselen van positieve gezondheid, zodat inwoners zelf de regie behouden over hun leven en zo min mogelijk structureel afhankelijk zijn van professionele ondersteuning;
- ondersteuning effectiever en efficiënter wordt, zodat de ondersteuning per inwoner minder kost;
- wat er al is in de wijken (zoals sociale basis) versterken in de ondersteuning van inwoners.

V. Financiën

Welke middelen zijn nodig?

Benodigdheden	Kosten (€)
Onderzoek & analyse	32.000
Ontwikkeling wijkgerichte ondersteuningspakketten	192.000
Projectmanager & implementatiekosten	160.000
Opleiding & training	70.000
Projectonkosten	10.000
Monitoring van de effecten	-*
Totaal voor duur project (2 jaar)	464.000

* Past in de reguliere cyclus van sturing en monitoring.

Draagt het voorstel bij aan efficiëntie, kostenbesparing?

Ja, dit is een van de kerndoelen van het voorstel.

VI. In hoeverre draagt het voorstel bij aan de 4 mechanismen van Zoetermeer 2040:

Dit voorstel draagt bij aan het vergroten van de kanselijkheid. Niet alle inwoners hebben dezelfde kansen om goed mee te kunnen doen in de maatschappij. Met effectieve ondersteuning kunnen de kansen van inwoners met een achterstand vergroot worden, zodat ook zij mee kunnen doen in de samenleving. Tussen de verschillende wijken zien we verschillen in de maatschappelijke kansen van bewoners. Stadsbreed georganiseerd aanbod heeft niet altijd voldoende oog voor de verschillen in problematiek waar inwoners in de verschillende wijken mee kampen. Daarom worden de ondersteuningspakketten wijkgericht, zodat het aanbod per wijk kan worden gedifferentieerd op basis van de specifieke behoeften van bewoners. Hiermee wordt beoogd dat de ondersteuning beter

gaat aansluiten op de behoeften en de kansgelijkheid tussen inwoners van de verschillende wijken wordt vergroot.

VII. In hoeverre past het voorstel binnen de 3 pijlers van de VNG propositie 'De winst van het Sociaal Domein'

De te ontwikkelen ondersteuningspakketten dienen aan te sluiten op de beginselen van positieve gezondheid. De doelstelling is om inwoners de handvatten te geven om zich aan te passen, zelf regie te voeren over hun leven en om te kunnen gaan met de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven. Hoe sneller het inwoners lukt weer zelf regie te nemen over hun leven, des te korter en lichter het ondersteuningstraject kan zijn. Of, wanneer zelf regie terugnemen niet te verwachten is zoals bijvoorbeeld bij dementie, ondersteunen we de inwoner samen met het netwerk de regie zo lang mogelijk in stand houden of achteruitgang vertragen met als doel inwoners zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

Dit is goed voor de inwoner omdat hij/zij niet of zo min mogelijk afhankelijk wordt van ondersteuning, en het is goed voor de gemeente omdat een korter en lichter traject goedkoper is dan langdurige begeleiding.